

ด่วนมาก
ที่ นร 0601/ 421

สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง
เลขรับ 11661 วันที่ 29 พ.ค. 53
เวลา 13:57
ที่ นร 0601/421
ตว. 26 พ.ค. 43

14515
๒๓.๓๓.๕๓
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เลขที่ 1 ถนนพระอาทิตย์
เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
เลขที่รับ..... 6809
วันที่..... 31 พ.ค. 43
เวลา..... 10.53 ๒

26 พฤษภาคม 2543
กองพัฒนาระบบสถาบันการเงินพิเศษ
เลขที่รับ..... 1688
วันที่..... 2-6
เวลา.....

เรื่อง ขอให้พิจารณาสถานภาพของธนาคารแห่งประเทศไทย และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน(สถานภาพของธนาคารแห่งประเทศไทยและกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน)

เรียน ปลัดกระทรวงการคลัง

อ้างถึง (1) หนังสือกระทรวงการคลัง ด่วนมาก ที่ กค 0529.5/6968
ลงวันที่ 27 มีนาคม 2543

(2) หนังสือคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร 0601/ป 3176
ลงวันที่ 27 เมษายน 2543

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึก เรื่อง สถานภาพของธนาคารแห่งประเทศไทยและกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือตามที่อ้างถึง (1) ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยและกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินมีฐานะเป็นองค์การของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งและเป็นรัฐวิสาหกิจตาม (ก) แห่งบทนิยาม "รัฐวิสาหกิจ" ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 หรือไม่ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือตามที่อ้างถึง (2) ขอให้จัดตั้งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว ความละเอียดทราบอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ 1 และคณะที่ 10) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ได้บัญญัตินิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ให้หมายความถึงองค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วว่า องค์การของรัฐบาล หมายความว่ารวมถึงองค์การของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะด้วย และต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินการอันเป็นสาธารณประโยชน์ เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ เพื่อช่วยเหลือการครองชีพหรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ใช้เงินทุนจากงบประมาณแผ่นดินหรือเงินทุนของรัฐบาลและเป็นนิติบุคคล ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงตามกรณีนี้แล้วปรากฏว่า ชปท. เป็นนิติบุคคลและเป็นธนาคารกลางเพื่อรับมอบการออกธนบัตรจากกระทรวงการคลังและประกอบธุรกิจอันพึงเป็นงานธนาคารกลางตามที่กฎหมายกำหนด โดยทุนที่ใช้สำหรับการดำเนินงานรัฐเป็นผู้ให้การอุดหนุน จะเห็นได้ว่า ชปท. มีทุนทั้งหมดจากรัฐและมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ดังนั้น ชปท. จึงเป็นองค์การของรัฐบาลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น นอกจากนั้นเมื่อได้พิจารณาการประกอบธุรกิจประเภทที่พึงเป็นงานของธนาคารกลางตามมาตรา 12 แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 จะเห็นได้ว่า การประกอบกิจการเหล่านั้นเป็นการประกอบธุรกิจทั้งสิ้น ชปท. จึงเป็นหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ ด้วยเหตุนี้จึงเห็นว่า ชปท. เป็นรัฐวิสาหกิจตาม (ก) แห่งบทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502

ประเด็นที่สอง เนื่องจากคณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้เคยวินิจฉัยไว้ในบันทึก เรื่อง สถานภาพของธนาคารกรุงไทย จำกัด ในการเป็นรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 แล้วว่า กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงินเป็นองค์การของรัฐบาลประเภทที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น โดยตั้งขึ้นเป็นงานฝ่ายหนึ่งของ ชปท. เมื่อ ชปท. มีฐานะเป็นองค์การของรัฐบาลอยู่แล้ว กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงินจึงมีฐานะเป็นองค์การของรัฐบาลเช่นเดียวกับ ชปท. ดังนั้น จึงเห็นว่า กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงินมีสถานภาพเป็นรัฐวิสาหกิจตาม (ก) แห่งบทนิยาม “รัฐวิสาหกิจ” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกที่ได้เสนอพร้อมหนังสือนี้ และ
ในการพิจารณาเรื่องนี้ มีผู้แทนกระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลางและสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง)
ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้แทนกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาสถาบันการเงิน
เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขานุการกรม

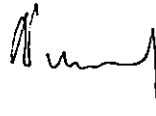
โทร 2220206-9

โทรสาร 2266201

2263611-2

www.krisdika.go.th

กรมบัญชีกลาง
ตง สศค.

นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนสานต์
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา
สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ตง สศค.

30 พค 43

ตง ผ.ช.พ.

๕๗.๕.๔๓

30 พ.ค. 2543

กกก. /

1/6

๑/6

30/10/๔๓
ส.ช.พ. / ส.ช.พ.
ท.ว.ช.ช.

2/6/43

เรียน ผู้อำนวยการฯ,

31 พค 43

๑๖ สิงหาคม ๑๖ ส.ช. พ.ช. พ.ช.

บันทึก

เรื่อง สถานภาพของธนาคารแห่งประเทศไทยและกองทุนเพื่อการฟื้นฟู
และพัฒนาระบบสถาบันการเงิน

กระทรวงการคลังได้มีหนังสือ ค่วนมาก ที่ กค 0529.5/6968 ลงวันที่ 27 มีนาคม 2543 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นเกี่ยวกับสถานภาพของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินไว้ในเรื่อง สถานภาพของธนาคารกรุงไทย จำกัด ในการเป็น "รัฐวิสาหกิจ" ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร 0601/896 ลงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2531 ว่า กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 โดยมีเงินทุนเป็นของรัฐบาล และมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ อีกทั้งจัดตั้งขึ้นในธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งมีฐานะเป็นองค์การของรัฐบาลอยู่แล้ว กองทุนจึงมีฐานะเป็นองค์การของรัฐบาลประเภทที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น เช่นเดียวกับธนาคารแห่งประเทศไทยและเป็นรัฐวิสาหกิจตาม (ก) แห่งบทนิยาม "รัฐวิสาหกิจ" ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ส่วนธนาคารแห่งประเทศไทย(ชปท.) นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า ชปท. มีฐานะเป็นองค์การของรัฐบาลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยมีหนังสือลับเฉพาะ ค่วนมาก ลงวันที่ 25 เมษายน 2504 เรื่อง ขอให้พิจารณาว่าธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือไม่ ซึ่งที่ปรึกษากฎหมาย(นายหยุด แสงอุทัย) ได้ให้ความเห็นว่า ชปท. ไม่อยู่ในข่ายแห่งบทบัญญัติมาตรา 4 (ข) (ค) (ง) และ (จ) ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 เพราะชปท. ไม่ใช่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่เป็นนิติบุคคล ฉะนั้น ประเด็นที่จะต้องพิจารณาต่อไปจึงมีเพียงว่า ชปท. เป็นองค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของตามนัยแห่งมาตรา 4 (ก) ของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 หรือไม่ ซึ่ง ชปท. ได้ถูกจัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 ซึ่งมาตรา 6 บัญญัติว่า ให้ ชปท. เป็นนิติบุคคล และในมาตรา 7 ให้กำหนดทุนประเดิมของ ชปท.

เป็นจำนวน 20 ล้านบาท และได้รับเงินจำนวนนี้จากรัฐเป็นการอุดหนุนซึ่งจากบทบัญญัติทั้งสองมาตราแสดงให้เห็นว่า การที่กฎหมายบัญญัติให้ สปท. เป็นนิติบุคคลก็ดี และการที่รัฐบาลให้เงินทุนเป็นการอุดหนุนก็โดยประสงค์ที่จะให้ สปท. ได้มีอิสระในการดำเนินธุรกิจของตนเองเท่านั้น หาได้มีความหมายว่ารัฐจะเข้าเป็นเจ้าของกิจการด้วย คำว่า “จะได้รับเงินจำนวนนี้จากรัฐเป็นการอุดหนุน” แสดงว่า ไม่ใช่องค์การของรัฐบาลเป็นแต่รัฐได้ให้การอุดหนุนเพียงครั้งเดียวเท่านั้น จึงเห็นว่า สปท. ไม่เป็นรัฐวิสาหกิจตามนัยแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูเป็นองค์กรของรัฐ ในการเข้าถือหุ้นในกิจการที่ถูกแทรกแซงตามมาตรการแก้ไขปัญหาทางการเงินของทางราชการ การที่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูมีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจจะมีผลให้กิจการที่กองทุนเพื่อการฟื้นฟูเข้าไปถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 50 มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจไปด้วยซึ่งจะมีผลกระทบต่อการบริหารกิจการเหล่านั้นได้ และเนื่องจากการวินิจฉัยสถานภาพของ สปท. ดังกล่าวข้างต้นยังมีความขัดแย้งไม่ชัดเจน ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบริหารงานราชการ จึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยและกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินมีฐานะเป็นองค์กรของรัฐบาลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้ง และเป็นรัฐวิสาหกิจตาม (ก) แห่งบทนิยาม “รัฐวิสาหกิจ” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ 1 และคณะที่ 10) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวโดยได้ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง(กรมบัญชีกลางและสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย และผู้แทนกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน แล้ว เห็นว่า การที่กระทรวงการคลังได้หารือปัญหาข้อกฎหมายมาครั้งนี้โดยอ้างว่าสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยมีหนังสือลับเฉพาะด่วนมาก ลงวันที่ 25 เมษายน 2504 ให้ความเห็นไว้ว่า สปท. ไม่เป็นรัฐวิสาหกิจ นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ 1 และคณะที่ 10) ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่าหนังสือดังกล่าวไม่มีเลขที่หนังสือ และเมื่อพิจารณาถ้อยคำที่ใช้ว่า “กระผม” และลงนามในตำแหน่ง “ที่ปรึกษากฎหมาย” แล้ว จะเห็นได้ว่า นายหยุด แสงอุทัย ได้ให้ความเห็นในครั้งนั้นในฐานะที่เป็นที่ปรึกษาของ สปท. มิใช่เป็นความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแต่อย่างใด

สำหรับปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับสถานภาพของ ธปท. และกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ 1 และคณะที่ 10) มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เมื่อพิจารณาความใน (ก) ของบทนิยามคำว่า “รัฐวิสาหกิจ” ตามมาตรา 4¹ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ได้บัญญัติให้รัฐวิสาหกิจ หมายความว่า องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ โดยในส่วนของ การเป็นองค์การของรัฐบาลนั้น กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7 ได้เคยวินิจฉัยไว้แล้วใน ปัญหา เรื่อง สถานภาพของธนาคารกรุงไทย จำกัด ในการเป็นรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 (เรื่องเสร็จที่ 487/2531)² ซึ่งสรุปความ ได้ว่า “คำว่า “องค์การของรัฐบาล” ตาม (ก) ของบทนิยาม “รัฐวิสาหกิจ” ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณฯมิได้ระบุถึงการจัดตั้งองค์การของรัฐบุคคลไว้ แต่เมื่อ พิจารณากฎหมายในปัจจุบันแล้วจะเห็นได้ว่า องค์การของรัฐบาลอาจจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย

¹ มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

๑๓๑

๑๓๑

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

(ก) องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ

(ข) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่า ร้อยละห้าสิบ

(ค) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจ ตาม (ก) และ/หรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(ง) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจ ตาม (ค) และ/หรือ (ก) และ/หรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

(จ) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและ/หรือรัฐวิสาหกิจ ตาม (ง) และ/หรือ (ก) และ/หรือ (ข) และ/หรือ (ค) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

๑๓๑

๑๓๑

² บันทึก เรื่อง สถานภาพของธนาคารกรุงไทย จำกัด ในการเป็นรัฐวิสาหกิจ ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 ซึ่งส่งพร้อมหนังสือถึง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คำนวณที่ นร 0601/295 ลงวันที่ 18 พฤศจิกายน 2531

เฉพาะหรือโดยพระราชกฤษฎีกาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. 2496³ ดังนั้น คำว่า “องค์การของรัฐบาล” ในบทนิยาม “รัฐวิสาหกิจ” ตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณฯ จึงหมายความถึงองค์การของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะด้วย ลักษณะขององค์การของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายหรือโดยพระราชกฤษฎีกามีสาระสำคัญเหมือนกัน คือ มีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อดำเนินการอันเป็นสาธารณประโยชน์ เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ เพื่อช่วยเหลือการครองชีพหรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ใช้เงินทุนจากงบประมาณแผ่นดินหรือเงินทุนของรัฐบาล และเป็นนิติบุคคล” ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงในกรณีนี้ก็จะเห็นได้ว่า มาตรา 6⁴ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 กำหนดให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคล และมาตรา 5⁵ กำหนดวัตถุประสงค์ของ ธปท. ไว้ว่า เป็นธนาคารกลางเพื่อรับมอบการออกธนบัตรจากกระทรวงการคลัง และประกอบธุรกิจอันพึงเป็นงานธนาคารกลางตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้และพระราชกฤษฎีกาออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ในส่วนของทุนของ ธปท. ที่ใช้สำหรับการดำเนินงาน รัฐเป็นผู้ให้การอุดหนุนโดยมาตรา 7⁶ ได้กำหนดทุน

³ มาตรา 3 เมื่อรัฐบาลเห็นเป็นการสมควรจะจัดตั้งองค์การเพื่อดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์หรือเพื่อประโยชน์ในการเศรษฐกิจหรือช่วยเหลือในการครองชีพหรืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนโดยใช้เงินทุนจากงบประมาณแผ่นดินก็ให้กระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 4 องค์การซึ่งได้จัดตั้งขึ้นตามความในพระราชบัญญัตินี้ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

⁴ มาตรา 6 ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นนิติบุคคล

⁵ มาตรา 5 ให้จัดตั้งธนาคารกลางขึ้น เรียกว่า “ธนาคารแห่งประเทศไทย” เพื่อรับมอบการออกธนบัตรจากกระทรวงการคลัง และประกอบธุรกิจอันพึงเป็นงานธนาคารกลางตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้และพระราชกฤษฎีกาออกตามความในพระราชบัญญัตินี้

⁶ มาตรา 7 ให้กำหนดทุนประเดิมของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นจำนวนยี่สิบล้านบาท และธนาคารแห่งประเทศไทยจะได้รับเงินจำนวนนี้จากรัฐเป็นการอุดหนุน

ประเดิมของ ธปท. เป็นจำนวนยี่สิบล้านบาท และในมาตรา 8⁷ ได้กำหนดให้รัฐอาจจะเพิ่มหรือลดทวงดั่งกล่าวได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ธปท. มีทุนทั้งหมดมาจากรัฐและมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ดังนั้น จึงเห็นว่า ธปท. เป็นองค์การของรัฐบาลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น นอกจากนี้แล้วในประเด็นของการเป็นหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของเมื่อได้พิจารณาการประกอบธุรกิจประเภทที่พึงเป็นงานของธนาคารกลางตามมาตรา 12⁸ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดกิจการธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 แล้วจะเห็นได้ว่า ธปท. ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการซื้อ ขาย และรับช่วงซื้อลดตั๋วแลกเงินหรือตั๋วสัญญาใช้เงิน การซื้อจากและขายให้แก่ธนาคารต่าง ๆ ซึ่งเงินปรีวรรตต่างประเทศ การให้กู้ยืมเงินโดยมีทรัพย์สินเป็นประกัน การซื้อและขายทองคำและเงิน ฯลฯ ซึ่งกิจการเหล่านี้

⁷ มาตรา 8 ทุนของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้น จะเพิ่มหรือลดก็ได้โดยอนุมัติของรัฐบาล แต่จำนวนทุนทั้งสิ้นไม่ว่าในขณะใดต้องไม่เกินหนึ่งร้อยล้านบาท

⁸ มาตรา 12 ธุรกิจประเภทที่พึงเป็นงานของธนาคารกลางอันธนาคารแห่งประเทศไทยประกอบได้ คือ

(1) การออกและจัดการ รวมตลอดถึงพิมพ์ธนบัตรและบัตรธนาคาร และสิ่งพิมพ์อื่นที่รัฐมนตรีเห็นชอบและการจัดการทุนสำรองคงบัญชีไว้ในหมวด 4 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485

๑๓๑ ๑๓๑

(3) การซื้อ ขาย และรับช่วงซื้อลดตั๋วแลกเงินและตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการค้าหรือพาณิชย์อันสุจริต มีลายมือชื่อของบุคคลที่พึงเชื่อถือสองคนหรือมากกว่า ลายมือชื่อหนึ่งต้องเป็นของธนาคารใดธนาคารหนึ่งหรือสถาบันการเงินอื่นสถาบันใดสถาบันหนึ่ง และถึงกำหนดใช้เงินภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด แต่ต้องไม่เกินหกเดือนนับแต่วันซื้อหรือรับช่วงซื้อลด โดยไม่รวมวันผ่อนเข้าด้วย

๑๓๑ ๑๓๑

(5) การซื้อและขายเงินปรีวรรตต่างประเทศกับธนาคารและบริษัทเงินทุน ตามกฎหมายว่าด้วยประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์

๑๓๑ ๑๓๑

(มีต่อหน้าถัดไป)

เป็นการประกอบธุรกิจทั้งสิ้น ดังนั้น จึงเห็นว่า ธปท. เป็นหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ จากผลการพิจารณาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ธปท. เป็นทั้งองค์การของรัฐบาลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นและเป็นหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของตาม (ก) แห่งบทนิยาม "รัฐวิสาหกิจ" ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณฯ ดังนั้น ธปท. จึงมีสถานภาพเป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502

ประเด็นที่สอง สำหรับสถานภาพของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ นั้น เนื่องจากกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7 ได้เคยวินิจฉัยไว้อย่างชัดเจนแล้วในปัญหา เรื่อง สถานภาพของธนาคารกรุงไทย จำกัด ในการเป็นรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 (เรื่องเสร็จที่ 487/2531)⁹ ซึ่งสรุปความได้ว่า "กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ มีสถานภาพเป็นองค์การของรัฐบาลที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเฉพาะและเป็นรัฐวิสาหกิจตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 เนื่องจากกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ 8)

(7) การให้กู้ยืมเงินโดยมีทรัพย์สินเป็นประกัน ดังต่อไปนี้

(ก) หลักทรัพย์ของรัฐบาล หรือหลักทรัพย์ที่รัฐบาลรับประกันค้ำเงินและคอกเบี้ย

(ข) ทองคำ เงิน หรือเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ในทองคำหรือเงิน

(ค) ตัวแลกเงินหรือตั๋วสัญญาใช้เงิน เท่าที่พึงซื้อหรือรับช่วงซื้อลดได้

ตาม (3)

ฯลฯ

ฯลฯ

การให้กู้ยืมเงินดังกล่าวต้องมีกำหนดระยะเวลาไม่เกินหกเดือน เว้นแต่

(ก) การให้สถาบันกู้ยืมเงินโดยมีทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง (ก) หรือ (ข) เป็นประกันนั้น ถ้ามีเหตุผลสมควรเป็นกรณีพิเศษ คณะกรรมการอาจกำหนดให้มีระยะเวลาเกินหกเดือนได้ แต่ต้องไม่เกินหกสิบเดือน

ฯลฯ

ฯลฯ

⁹ โปรดดูเชิงอรรถที่ 2, ข้างต้น

เป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา 29 ตริ¹⁰ แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย โดยกองทุนประกอบด้วย¹¹ เงินที่สถาบันการเงินต้องนำส่งเข้ากองทุนตามมาตรา 29 เบญจ¹²

¹⁰ มาตรา 29 ตริ ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในธนาคารแห่งประเทศไทย เรียกว่า “กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน” ให้กองทุนมีฐานะเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินให้มีความมั่นคงและเสถียรภาพ โดยมี “ฝ่ายจัดการกองทุน” เป็นเจ้าหน้าที่ และให้แยกไว้ต่างหากจากธุรกิจอื่น ๆ

¹¹ มาตรา 29 จัตวา กองทุนประกอบด้วย

- (1) เงินที่ได้รับตามมาตรา 29 เบญจ และมาตรา 29 สัตต
- (2) เงินและทรัพย์สินที่มีผู้มอบให้
- (3) เงินและทรัพย์สินอื่น ๆ ที่ตกเป็นของกองทุน
- (4) ดอกผลของกองทุน

¹² มาตรา 29 เบญจ ให้สถาบันการเงินนำส่งเงินเข้ากองทุนตามอัตราที่คณะกรรมการจัดการกองทุนกำหนดด้วยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อัตราดังกล่าวต้องไม่เกินร้อยละศูนย์จุดห้าของยอดเงินฝาก ยอดเงินกู้ยืมหรือยอดเงินที่รับจากประชาชนแล้วแต่กรณี ที่สถาบันการเงินแห่งนั้นมีอยู่ ณ วันสิ้นงวดการบัญชีรอบระยะเวลาหกเดือนก่อนปหนึ่งงวดที่จะต้องนำส่งเงินเข้ากองทุน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการจัดการกองทุนกำหนด

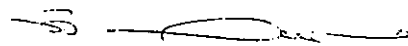
ในกรณีที่กองทุนเข้ารับประกันเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงิน คณะกรรมการจัดการกองทุนจะกำหนดให้สถาบันการเงินต้องนำส่งเงินเข้ากองทุนในอัตราที่ไม่เกินร้อยละศูนย์จุดห้าของยอดหนี้สินที่กองทุนรับประกันที่สถาบันการเงินแห่งนั้นมีอยู่ ณ วันสิ้นงวดการบัญชีรอบระยะเวลาหกเดือนก่อนหน้างวดที่จะต้องนำส่งเงินเข้ากองทุนเพิ่มขึ้นด้วยก็ได้ โดยให้นำส่งพร้อมกับการนำส่งเงินตามวรรคหนึ่ง

อัตราตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองจะกำหนดให้แตกต่างกันตามประเภทของสถาบันการเงินก็ได้

การคำนวณเงินนำส่งเข้ากองทุน มิให้นำเงินฝากหรือเงินกู้ยืมที่สถาบันการเงินได้จากกองทุนมารวมคำนวณเข้าด้วย

ในกรณีที่กองทุนมีเงินและทรัพย์สินเพียงพอที่จะดำเนินการตามวัตถุประสงค์แล้ว คณะกรรมการจัดการกองทุนจะประกาศงดการนำส่งเงินเข้ากองทุนก็ได้

และยังประกอบด้วยเงินสำรองที่ รพท. จ่ายให้กองทุนตามมาตรา 29 สัตต วรรคหนึ่ง¹³ อีกด้วย และวัตถุประสงค์ของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ ดำเนินการเพื่อประโยชน์ในทาง เศรษฐกิจ ดังนั้น กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ จึงเป็นองค์การของรัฐบาลประเภทที่มีกฎหมายเฉพาะ จัดตั้งขึ้น อีกทั้งกองทุนได้ตั้งขึ้นใน รพท. เป็นงานฝ่ายหนึ่งของรพท. เมื่อ รพท. มี สถานภาพเป็นองค์การของรัฐบาลอยู่แล้ว กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ จึงมีสถานภาพเป็นองค์การ ของรัฐบาลเช่นเดียวกับ รพท. ” ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ 1 และคณะที่ 10) จึงเห็นด้วยว่ากองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ มีสถานภาพเป็นรัฐวิสาหกิจตาม (ก) แห่งบทนิยาม “รัฐวิสาหกิจ” ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502

(นายชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศักดิ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม 2543

¹³ มาตรา 29 สัตต ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาจัดสรรเงินสำรอง ตามมาตรา 9 ส่งสมทบเข้ากองทุนตามจำนวนที่เห็นว่าเหมาะสมเป็นคราว ๆ ไป ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจออกเงินทศรองให้กองทุนไปก่อนได้ ตามความจำเป็น แต่กองทุนต้องชำระคืนภายในเวลาที่คณะกรรมการกำหนด และ คณะกรรมการอาจกำหนดให้กองทุนจ่ายค่าตอบแทนสำหรับเงินที่จ่ายทศรองดังกล่าวได้